

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NATIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

**AARDRYKSKUNDE V1
MEMORANDUM
MODEL 2008**

PUNTE: 300

TYD: 3 uur

Hierdie memorandum bestaan uit 15 bladsy insluitend die voorblad.

VRAAG 1

- 1.1.1 (xi)
 1.1.2 (xii)
 1.1.3 (x)
 1.1.4 (viii)
 1.1.5 (ii)
 1.1.6 (i)
 1.1.7 (iv)
 1.1.8 (vii)
 1.1.9 (v)
 1.1.10 (iii) 10x2=(20)
- 1.2.1 a) Laagdruk (2) 1x2 = (2)
 b) Verwysing na lug wat kloksgewys sirkuleer (2)
 Satellietbeelde wys wolke wat kloksgewyse spiraal vorm (2)
 Verwysing word gemaak na 'n depressie (2)
 [Enige EEN] 1x2 = (2)
- 1.2.2 a) Oos na wes / weswaarts (2) 1x2 = (2)
 b) Op 20/02/2007 was dit suid van Madagaskar en op 22/02/2007
 was dit reg langs die ooskus van Afrika/Mosambiek. 1x2 = (2)
 c) Kom in die oostelike windgordel voor (2)
 Word weswaarts gedryf deur die oostelike winde (2) 2x2 = (4)
- 1.2.3 a) Die oog (2) 1x2 = (2)
 b) Wolkloos (2)
 Windstil (2)
 Geen reën (2)
 Lae druk (2)
 [enige EEN] 1x2 = (2)
 c) Dalende kolom lug in die middel verhit (2)
 Geen kondensasie dus wolkloos (2)
 Geen kondensasie dus geen reën (2)
 Windstil, want lug sirkuleer parallel aan isobare rondom oog (2)
 Konvergensie en stygende lug lei tot lae druk (2)
 [Enige TWEE] 2x2 = (4)
- 1.2.4 a) Ontbindingstadium (2) 1x2 = (2)
 b) Het land bereik (2)
 Afgesny van vogbron (2)
 Verdamping verminder (2)
 Minder kondensasie en vrystelling van latente hitte (2)
 Wrywing oor die land vertaag die sisteem (2)
 [Enige DRIE] 3x2 = (6)

- 1.2.5 a) Vernietiging van geboue en infrastruktuur (2)
Grond spoel weg (2)
Natuurlike plantegroei vernietig (2)
Vernietiging van landbougrond (2)
Lewens vernietig / mense sterf (2)
[Enige TWEE] 2x2 = (4)
- b) Spoor tropiese siklone in vroeë stadium van ontwikkeling op (2)
Waarsku mense vroegtydig van aankomende tropiese siklone (2)
Ontruimingsprosedures kan begin (2)
Beperk lewensverlies (2)
Maatreëls word ingestel om die impak van tropiese siklone te
Verminder bv. reddingsondernemings kan beplan word (2)
[Enige TWEE – Aanvaar ander] 2x2 = (4)
- 1.3.1 a) Wanneer daar 'n balans tussen erosie en afsetting in 'n stroom
bereik is(2) 1x2 = (2)
- b) Gladde, konkawe lengteprofiel (2)
Lengteprofiel steil in bolope en afgeplat in benedelope (2)
[Any ONE] 1x2 = (2)
- c) Benodig meer energie om die hoë wrywingsindeks in die bolope
te oorkom en groot stroomvragpartikels te vervoer (2)
Benodig minder energie om die lae wrywingsindeks in die benede-
lope te oorkom en klein stroomvragpartikels te vervoer (2) 2x2 = (4)
- 1.3.2 a) Stroom hernu energie en begin om afwaarts in die landskap in
te kerf (2)
[Konsep] 1x2 = (2)
- b) Knakpuntwaterval (2) 1x2 = (2)
- c) Toename in neerslag (2)
Toename in die watervolume (2)
Stroomroof (2)
Vermindering in plantegroei verhoog afloop (2)
Daling in seevlak (2)
Isostatiese landopheffing (2)
[Enige TWEE] 2x2 = (4)
- d) Tydelik (2) 1x2 = (2)
- e) Met verloop van tyd sal die waterval weg erodeer (2) 1x2 = (2)
- 1.4.1 a) Cuesta / Homoklinale rug (2) 1x2 = (2)
- b) Sedimentêre rotslae lê skuins (2)
Rotslae verskil in weerstandbiedendheid (2)
Rotslae blootgelê aan die aardoppervlakte (2)
Sagte rotslae erodeer weg om valleie te vorm (2)
Harde rotslae staan bokant die aardoppervlakte uit as rûens (2)
[Enige DRIE] 3x2 = (6)

NSS -Memorandum

1.4.2	a)	Grondkruip (2)	1x2 = (2)
	b)	Telefoonpale staan skuins (2) Gapings in die pad (2) Boom buig helling-af (2) Terrassies ontwikkel teen die helling (2) [Enige EEN]	1x2 = (2)
	c)	Eskarphelling (2)	1x2 = (2)
	d)	Steiler helling (2) Groter invloed van swaartekrag (2) Materiaal beweeg makliker teen die helling af (2) [Enige TWEE]	2x2 = (4)
	e)	Gebou word vernietig (2) Paaie word vernietig (2) Skade aan geboue en paaie teen hoë kostes (2) Om beter voorbereiding te tref voordat daar gebou word (2) [Enige TWEE – Aanvaar ander]	2x2 = (4)
	f)	Plant digte plantegroei om hellings te stabiliseer (2) Veiligheidsnette om vallende materiaal te vang / keer (2) Bedek grond met ogiesdraad om dit te stabiliseer (2) Skep rotswalle om beweging teen die helling af te verhoed (2) Plaas "dakke" oor paaie (tonnels) om voertuie te beskerm (2) Doen 'n volwaardige omgewingsimpakstudie (2) [Enige EEN]	1x2 = (2)

[100]

VRAAG 2

- 2.1.1 Waar
- 2.1.2 Waar
- 2.1.3 Onwaar
- 2.1.4 Onwaar
- 2.1.5 Waar
- 2.1.6 Onwaar
- 2.1.7 Waar
- 2.1.8 Waar
- 2.1.9 Onwaar
- 2.1.10 Waar 10x2=(20)
- 2.2.1 a) Sirkulasie kom voor in drie selle in elke halfmond (2) 1x2 = (2)
 b) P – Ferrel (2)
 Q – Hadley (2)
 R – Pool (2) 3x2 = (6)
- 2.2.2 a) Intertropiese Konvergensiesone (2) 1x2 = (2)
 b) X (2) 1x2 = (2)
 c) Hoë temperature / Warm (2)
 Cumulonimbuswolke / Swaar wolkbedekking (2)
 Donderstorms / Swaar neerslae (2)
 [Enige TWEE] 2x2 = (4)
 d) By die ewenaar waar dit warm is (2)
 Vinnig stygende lug kondenseer en vorm wolke (2)
 Grootskaalse kondensasie lei tot swaar reën (2)
 [Enige TWEE. Moet na weerstoestande hierbo genoem verwys] 2x2 = (4)
- 2.3.1 Temperatuur styg met hoogtetoename (2)
 [Konsep] 1x2 = (2)
- 2.3.2 Kalahari Hoogdruksel (2) 1x2 = (2)
- 2.3.3 Dalende lug verhit (2)
 Warm luglaag aan die onderkant van die Kalahari Hoogdruksel (2)
 Warm lug ontmoet stygende lu vanaf die aardoppervlak wat afkoel (2)
 [Enige TWEE] 2x2 = (4)
- 2.3.4 Inversie laer as die platorand (2)
 Warm lug kan nie die binneland bereik nie (2)
 Min vog oor die binneland velaag kondensasie (2)
 Geen wolkvorming om die sonstrale te blokeer nie (2)
 [Enige DRIE] 3x2 = (6)
- 2.3.5 Hoër (2) 1x2 = (2)
- 2.3.6 Tydens somer bereik vog die binneland (2)
 Neerslag oor die binneland (2)

NSS -Memorandum

- Riviere vol water (2)
Boerdery kan plaasvind (2)
[Enige TWEE] 2x2 = (4)
- 2.4.1 a) Dendrities (2) 1x2 = (2)
b) Lyk soos die takke aan 'n boom (2)
Sytakke sluit teen kleinhoeke aan (2)
[Enige EEN] 1x2 = (2)
- 2.4.2 a) Situasië wat ontstaan wanneer 'n rivier sy oevers oorstroom en gebiede met water bedek wat gewoonlik nie onder water is nie (2)
[Konsep] 1x2 = (2)
b) Gebrek aan oop ruimte vir ontwikkeling (2)
Betrokkenheid by die gebied wat oor tyd ontwikkel het (2)
[Enige EEN] 1x2 = (2)
c) Grond bedek met mensgemaakte oppervlaktes (2)
Water infiltrer nie die oppervlak nie (2)
Meer water bereik die stroom en die vloedpiek is hoër (2)
Water vloei vinniger oor mensgemaakte oppervlaktes en tydsverloop verkort (2)
[Enige DRIE] 3x2 = (6)
d) Vernietiging van infrastruktuur (2)
Lewensverlies (2)
Huse verspoel / beskadig (2)
Persoonlike besittings verspoel / beskadig (2)
Hoë kostes om te herbou (2)
[Enige TWEE] 2x2 = (4)
- 2.4.3 a) Rioolwerke op die rivieroewers (2) 1x2 = (2)
b) Besmetting van water (2)
Eutrofikasie (2)
Permanente stank (2)
Siektes (2)
Dam word onooglik (2)
Grondwaarde langs die dam verlaag (2)
[Enige TWEE] 2x2 = (4)
c) Bou suiweringsdamme (2)
Verskuif die rioolwerke (2)
Wette om te verhoed dat onbewerkte riool in riviere gestort word (2)
[Enige Twee] 2x2 = (4)
- 2.5.1 Krui: Konvekse helling (2)
Boonste gedeelte van hang (2)
Krans: Vertikaal (2)
Geen materiaal kan hier ophoop nie (2)
Beweeg parallel tot ditself terug (2)
Talus: Afsetting van ge-erodeerde materiaal (2)
Bly teen 'n konstante hoek (2)
Pediment: Lae hoek (2)
Slightly concave (2)
Bestaan uit egalig ge-erodeerde rots (2)

NSS -Memorandum

Deur dun grondlagie bedek (2)

Oppervlakte vergroot soos wat die hang teruggedryf word (2)

[Enige EEN kenmerk vir elke hangvorm]

4x2 = (8)

2.5.2 In hoë reënvalgebiede kom plaatvloei voor (2)

Plaatvloei veroorsaak geronde hellings (2)

Waar temperatuuruiterses voorkom vind afskilfering plaas (2)

Buitenste lae van blootgestelde rots peul af (2)

Die prose lei tot geronde hellings (2)

Onderliggende rots is moontlik stollingsgesteentes (2)

Afwesigheid van lae wat verskil in weerstandbiedendheid lei tot geronde hellings (2)

[Enige TWEE]

2x2 = (4)

[100]

VRAAG 3

- 3.1.1 (viii)
 3.1.2 (v)
 3.1.3 (vi)
 3.1.4 (vii)
 3.1.5 (i)
 3.1.6 (xii)
 3.1.7 (iii)
 3.1.8 (ix)
 3.1.9 (x)
 3.1.10 (ii) 10x2=(20)
- 3.2.1 a) 'n groepering van mense, geboues, kommunikasienetwerke en aktiwiteite wat as 'n enkele, ge-integreerde sisteem op 'n gereelde daaglikse basis funksioneer (2)
 [Konsep] 1x2 = (2)
 b) Stedelik (2) 1x2 = (2)
 c) Multi-funksioneel (2)
 Sekondêre en tersiêre funksies is sigbaar (2)
 [Enige EEN] 1x2 = (2)
- 3.2.2 a) Lae orde: Word daaglik benodig en het 'n klein invloedseer, rykwydte en drempelbevolking (2)
 [Konsep]
 High order: Word met groter tussenpoese benodig en het 'n klein invloedseer, rykwydte en drempelbevolking (2)
 [Konsep] 2x2 = (4)
- b) Lae orde: Bakkery (2)
 Kafee (2)
 Meule (2)
 [Enige EEN]
 Hoë orde: SABC (2)
 Hospitaal (2)
 Bank (2)
 Chem Lab Navorsing (2)
 [Enige EEN] 2x2 = (4)
- c) Die gebied rondom 'n sentraleplek wat deur die sentraleplek bedien word. (2)
 [Konsep] 1x2 = (2)
- d) Hospitaal (2) 1x2 = (2)
- e) Hoë orde funksie en mense is bereid om verder te reis om die diens te gebruik (2)
 Het 'n groot drempelbevolking nodig en benodig dus 'n groot invloedseer. 2x2 = (4)
- 3.2.3 a) 'n Nywerheid wat klein hoeveelhede grondstof gebruik en min besoedeling veroorsaak (2)

NSS -Memorandum

[Konsep]

1x2 = (2)

- b) Min lugbesoedeling (2)
 Min geraasbesoedeling (2)
 Geen slegte reuke (2)
 Geen gevaarlike aktiwiteite (2)
 Benodig slegs klein stukkie grond (2)
 [Enige TWEE] 2x2 = (4)
- c) Produkte is bederfbaar (2)
 Moet naby aan kliënte wees (2)
 Meer bereikbaar (2)
 [Enige TWEE] 2x2 = (4)
- 3.2.4 a) Verskeidenheid dienste – kan voorbeelde gee (2)
 Werkseleenthede in verskeie ekonomiese aktiwiteite (2)
 Groter salarisse in sekondêre en tersiêre sektor (2)
 Hoë lewenstandaard (2)
 Goeie infrastruktuur (2)
 Vermmaak (2)
 [Enige TWEE – Aanvaar ander] 2x2 = (4)
- b) Voorkom oorbevolking (2)
 Minimaliseer verkeersopeenhoping (2)
 Druk op hulpbronne (2)
 Vermyn besoedeling (2)
 Werkloosheid in die stad (2)
 Verlaag lewenstandaarde (2)
 Informele nedersettings kan ontwikkel (2)
 Voorkom toename in misdaad (2)
 Voorkom ontstaan van sosiale probleme (2)
 Om stedelike verval te voorkom (2)
 [Enige TWEE – Aanvaar ander] 2x2 = (4)
- 3.3.1 a) Bank/ekonomiese dienste (2)
 Hospitaal/mediese dienste (2)
 SABC/uitsaaiwese (2)
 Restourant (2)
 Watervoorsiening (2)
 Elektriesiteitsvoorsiening (2)
 Vervoert (2)
 [Enige EEN] 1x2 = (2)
- b) Chem Lab Navorsing (2) 1x2 = (2)
- 3.3.2 a) Hoë, betroubare reënval in oostelike gedeelte van die land (2)
 Vrugbare grond in oostelike gedeelte van die land (2)
 Gelyk helling van die plato (2)
 Beskikbaarheid van water in oostelike gedeelte van die land (2)
 Groot afsetgebiede (2)
 Goed-ontwikkelde vervoernetwerk (2)
 Goed-ontwikkelde strukture (2)
 Arbeidshulpbronne (2)

NSS -Memorandum

[Enige TWEE – Aanvaar ander]

1x2 = (2)

- b) Droogtes sal oeste verminder en inkomste verlaag (2)
 Oorstromings sal oeste verminder en inkomste verlaag (2)
 Gronderosie en verlaging in vrugbaarheid sal oeste verminder
 e inkomste verlaag (2)
 Swak/verkeerde boerderymetodes sal 'n negatiewe invloed hê (2)
 Insekte/pestilensies vernietig oeste (2)
 Siektes onder lewende hawe roei diere uit (2)
 Brande kan gewasse en lewende hawe uitroei (2)
 Verminderde aanvraag / kompetisie vir 'n produk kan negatiewe
 Gevolge hê (2)
 [Enige TWEE – Aanvaar ander] 2x2 = (4)
- c) Produkte word uitgevoer (2)
 Verdien buitelandse inkomste (2)
 Verskaf kos (2)
 Werksverskaffing (2)
 Grondstowwe vir sekondêre aktiwiteite (2)
 [Enige TWEE – Aanvaar ander] 2x2 = (4)
- d) Belangrikheid van sekondêre en tersiêre aktiwiteite neem toe (2)
 Groter inkomste uit bogenoemde sektore (2) 2x2 = (4)
- 3.3.3 a) Enige iets wat mense kan gebruik om hulle lewenstandaard te
 verhoog (2)
 [Konsep] 1x2 = (2)
- b) Kan ditself vervang / kan oor en oor gebruik word (2)
 [Konsep] 1x2 = (2)
- c) Nodig vir plante om te groei (2)
 Nodig vir gewasse om te groei (2)
 Mense kan nie sonder waterbronne oorleef nie (2)
 Suid-Afrika word as 'n droë land beskou – watertekorte (2)
 [Enige TWEE – Aanvaar ander] 2x2 = (4)
- d) Toename in bevolkingsgetalle (2)
 Vinnige verstedeliking (2)
 Vinnige nywerheids groei (2)
 [Enige TWEE] 2x2 = (4)
- e) Hidro-elektrisiteit (2) 1x2 = (2)
- f) Suid-Afrika is 'n droë land (2)
 Baie nie-standhoudende riviere (2)
 Aanvanklike koste om hidro-elektriese kragstasies te bou is
 hoog (2)
 Beskikbaarheid van hoë kwaliteit steenkool teen 'n lae koste (2)
 [Enige EEN] 1x2 = (2)

- g) Beskerm vleilande as belangrike waterhulpbronne (2)
Vleilande suiwer water (2)
Bou damme met klein oppervlaktes om verdamping te verminder (2)
Bou damme in oostelike gedeelte van land waar verdamping minder is (2)
Besproeiingsmetodes wat minder water mors (2)
Moet ni in droë gebiede besproei nie (2)
Voorkom ontbossing om afloop te verminder (2)
Bostaande verminder gronderosie en toeslikking van damme (2)
Gebruik minder kunsmatige messtowwe om waterkwaliteit te behou (2)
Suiwer nywerheidsafval voordat dit in strome uitgelaat word (2)
Behandel rioolafval voordat dit in strome vrygelaat word (2)
Opvoeding / bewusmakingsprogramme (2)
Wetgewing om waterbronne te beskerm (2)
Hersirkulering van water (2)
[Enige DRIE – Aanvaar ander] 3x2 = (6)

[100]

QUESTION 4

- 4.1.1 Waar
- 4.1.2 Onwaar
- 4.1.3 Onwaar
- 4.1.4 Waar
- 4.1.5 Waar
- 4.1.6 Waar
- 4.1.7 Waar
- 4.1.8 Onwaar
- 4.1.9 Onwaar
- 4.1.10 Waar 10x2=(20)
- 4.2.1 In landelike gebiede vind 'n proses van agteruitgang die heelyd plaas (2)
[Konsep] 1x2 = (2)
- 4.2.2 Swak dienslewering (2)
Swak infrstruktuur (2)
Swak werksgeleenthede (2)
Werksgeleenthede in landelike gebiede betaal sleg (2)
Meganisering van boerdery (2)
Nie-ekonomiese boerdery-eenhede (2)
Boerderykoste verhoog (2)
Swak lewenstandaard (2)
Droogtes (2)
Grondvrugbaarheid neem af (2)
Min vermaaklikheidsgeleenthede (2)
[Enige DRIE – Aanvaar ander] 3x2 = (6)
- 4.2.3 Landelik-stedelike migrasie (2) 1x2 = (2)
- 4.2.4 Dienste sluit (2)
Infrastruktuur verswak (2)
Minder werksgeleenthede (2)
Dorpe stagneer ekonomies (2)
Verander in spookdorpe (2)
[Enige DRIE – Aanvaar ander] 3x2 = (6)
- 4.2.5 a) Gebrek aan sosiale dienste bv. medies en onderwys (2)
Kulturele vooroordele teen die gebruik van kondome (2)
Vrouens in landelike gebiede het minderwaardige status teenoor mans (2)
Toenemende huishoudelike verpligtinge (2)
Moet grond bewerk (2)
Word enigste broodwinner (2)
Moet na siekes en wesies omsien (2)
Vrouens het nie besluitnemingsmag nie (2)
Het geen aanspraak op grondbesit nie (2)

NSS -Memorandum

[Enige TWEE – Aanvaar ander]

2x2 = (4)

- b) Meer wesies (2)
 Verlies aan primêre versorger en familie se broodwinner (2)
 Daaglikse blootgestel aan siektes an dood (2)
 Toenemende volwasse verantwoordelikhede (2)
 Kinders neem huishoudings oor (2)
 Ontsê van kinderlewe (2)
 Ontsê van onderrig (2)
 [Enige TWEE – Aanvaar ander] 2x2 = (4)
- c) Gemeenskapstuine (2)
 Voedselbanke (2)
 Daaglikse toesigsentrums (2)
 Jeuggroepe (2)
 Verskaf vervoer (2)
 Skoolvoedingskemas (2)
 Voedselhulp (2)
 Toegang tot primêre gesondheidsdienste (2)
 Toegang tot antiretrovirale behandeling (2)
 [Enige TWEE] 2x2 = (4)
- d) Voorsien kondome (2)
 Opvoedkundige programme (2)
 Bewusmakingsprogramme (2)
 Bemagtiging van vrouens (2)
 Antiretrovirale behandeling om ma-na-kind oordrag te verhoed (2)
 Maak Vigs 'n aanmeldbare siekte (2)
 Bevorder monogamie (2)
 [Enige TWEE – Aanvaar ander] 2x2 = (4)
- 4.2.6 a) Lewenskwaliteit moet verbeter (2)
 Gelykheid moet binne en tussen geslagte bevorder word (2)
 'n Gesonde omgewing moet gehandhaaf word (2)
 Omgewing en ontwikkeling moet nie van mekaar geskei word nie (2)
 [Enige TWEE] 2x2 = (4)
- b) Samesprekings met plaaslike gemeenskappe om hulle behoeftes te bepaal (2)
 Strategieë om die volhoubare gebruik van hulpbronne te verseker (2)
 Inheemse kennis moet in alle ontwikkelingstrategieë ingesluit word (2)
 Plaaslike ontwikkeling moet met bewaringstrategieë saamwerk (2)
 Plaaslike regerings (munisipaliteite) is verantwoordbaar (2)
 [Enige TWEE] 2x2 = (4)
- 4.3.1 Ruimtelike Ontwikkelingsinisiatiewe (2) 1x2 = (2)
- 4.3.2 Vervoer belangrik in ekonomiese ontwikkeling (2)
 Goeie vervoernetwerk help om grondstowwe te vervoer (2)
 Goeie vervoernetwerk help om vervaardigde goedere te vervoer (2)
 Goed ontwikkelde hawens ondersteun uitvoere en invoere (handel) (2)
 [Enige TWEE] 2x2 = (4)

NSS -Memorandum

- 4.3.3 Gebrek aan regeringshulp om paaie op te gradeer (2)
 Gereelde inkomste uit tolhekke verseker volgehoue onderhoud (2)
 [Enige EEN] 1x2 = (2)
- 4.3.4 Kortste pad na uitvoerhawe (2)
 Bespaar op vervoerkostes (2)
 Voorkom opeenhopings by ander hawens (2)
 Opgedeerde paaie maak veiliger vervoer moontlik (2)
 Skep bellegingsmoontlikhede (2)
 [Enige TWEE – Aanvaar ander] 2x2 = (4)
- 4.3.5 Pretoria (2) Nywerheidsaktiwiteite (2)
 Administratiewe hoofstad (2)
 Witbank (2) Steenkoolontginning (2)
 Kragstasie – elektrisiteitsopwekking (2)
 Middelburg (2) Yster- en staalnywerheid (2)
 Kragstasie – elektrisiteitsopwekking (2)
 Nelspruit (2) Bordery-aktiwiteite (2)
 Toerisme (2)
 Maputo (2) Handel (2)
 [Enige TWEE kerne en hulle bydra tot die ekonomie] 4x2 = (8)
- 4.3.6 Meer goedere kan uitgevoer word (2)
 Groter inkomste uit uitvoere (2)
 Koste om goedere te vervoer word ingekort en geld word bespaar (2)
 [Enige TWEE] 2x2 = (4)
- 4.4.1 PWV (2)
 Durban-Pinetown / eThekweni Metropolitaanse Streek (2)
 Port Elizabeth-Uitenhage / Nelson Mandela Metropolitaanse Streek (2)
 Suidweskaap (2)
 [Enige EEN] 1x2 = (2)
- 4.4.2 Nywerhede groepeer saam in 'n sentrale ligging (2)
 [Konsep] 1x2 = (2)
- 4.4.3 Groot geskoolde en ongeskoolde werksmag (2)
 Baie en groot verskeidenheid minerale (2)
 Groot verskeidenheid landbouprodukte (2)
 Besikbaarheid van water (2)
 Voldoende kragvoorraad (2)
 Gelyk grond vir nywerheidsontwikkeling (2)
 Gematigde klimaat gunstig vir werkstoestande (2)
 Vervoernetwerk uitstekend en goedere kan maklik vervoer word (2)
 Groot bevolking verskaf groot afsetgebiede vir vervaardigde goedere (2)
 Regeringsbystand (2)
 Persoonlike initiatief van besigheidsmense (2)
 [Enige TWEE – Aanvaar ander] 2x2 = (4)

- 4.4.4 Ver van belangrike afsetgebiede (markte) (2)
Besoedeling deur nywerhede (2)
Gesikhte gelyk grond word al minder (2)
Oorkonsentrasie van mense (2)
Infrastruktuur kan nie meer verhoogde uitsette hanteer nie (2)
Hoë arbeidskoste en stakings (2)
Wisseling in markpryse (2)
MIV/Vigs het negatiewe uitwerking op arbeid en arbeidskoste (2)
[Enige TWEE – Aanvaar ander] 2x2 = (4)
- 4.4.5 Goedere word uitgevoer (2)
Buitelandse kapitaal word verdien (2)
Skep werk (2)
Verskaf inkomste aan mense (2)
Ontwikkeling van dorpe/stede (2)
Ontwikkeling van infrastruktuur (2)
Skep handelsbande (2)
Nywerhede verskaf grondstowwe aan ander nywerhede (2)
[Enige TWEE – Aanvaar ander] 2x2 = (4)

[100]